Ч. 2 (5.093. Львів, вівторок 3. січня 1939. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 248-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 501.060.
Банку Чеських Лєґіон Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . . . 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 1.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Прилюдна збірка на Рідну Школу не дозволена!

Воєвідські Уряди всіх трьох східно-галицьких воєвідств повідомили Головну Управу Рідної Школи, що не дають дозволу на прилюдну збірку на потреби Рідної Школи в часі від 6. до 22. січня ц. р., бо на той час призначена прилюдна збірка на зимову допомогу.

Головна Управа Рідної Школи.

Офіційна назва карпато-української держави.

Як подає карпатоукраїнська пресова служба, уряд Карпатської України оголосив у своїм урядовім вістнику декрет, яким дозволяє вже тепер уживати офіційної назви держави „Карпатська Україна".

Як відомо, згідно з 2. статтею конституційного закону з 22. листопада 1938. назву держави ухвалить остаточно карпатоукраїнський сойм, себто до тепер назви „Підкарпатська Русь" ще були формально не змінили.

Інтервю премієра Карпатської України у „Лідових Новінах".

Празькі „Лідове Новіни" помістили в новорічному числі інтервю з премієром о. д-ром Волошином, який підкреслив позитивні основи співжиття трьох рівнорядних народів у федерації та заявив, що найактуальнішими завданнями уряду є тепер підготова виборів та розбудова шкільництва, яку завершить перенесення до Хусту українського університету з Праги.

Французька палата послів ухвалила заяву довіря для уряду
372 голосами проти 228-ох.

ОБІ ЗАКОНОДАТНІ ПАЛАТИ ПРИНЯЛИ БУДЖЕТ

Новорічну ніч виповнили гарячі наради французьких законодатних палат. Парлямент приняв буджет щойно в неділю в год. 12,20 372-ма голосами проти 228-ох. В год. 4,25 сенат приняв буджет 279-ма голосами проти 16-ох, та переслав його до фінансової комісії парляменту, де соціялісти й комуністи утворили гостру опозицію. Комісія довго радила над буджетом, хоч уряд приналюював.

В год. 9,35 почалося пленарне засідання парляменту. Парлямент висловив довіря для уряду 369-ма голосами (опозиція здержалась від голосування), опісля приняв буджет 372-ма голосами проти 228-ох.

Опісля буджет став предметом нарад фінансової комісії сенату, що тривали від год. 21. до 22,45. В год. 24.40 сенат на пленарному голосування), опісля приняв буджет 372-ма голо-16-ох.

ВИЇЗД ПРЕМІЄРА ДАЛЯДІЄ

З огляду на ці наради прем. Далядіє, який мав приїхати на Корсику й до Північної Африки в год. 10.15, відложив свій виїзд до 12. години, коли вже не було сумніву, що буджет приймуть.

До Тульону приїхав Далядіє в год. 22.10, в год. 22.45 відчалив на кружляку „Фош". В понеділок в 8 год. причалив він до Бастії.

—o—

Сирія протестує перед Лігою Націй проти Франції

ПОВСТАННЯ ДРУЗІВ.

Як подає турецька преса, сирійці вислали до Ліги Націй та до Франції телеграми з протестами проти Франції, яка зволікає з ратифікацією франко-сирійського договору у справі скасування мандату. Друзи уладили повстання проти сирійського уряду, напалають у ріжних околицях.

Тайне товариство молодих сирійців поставило собі за завдання повалити владу теперішнього уряду.

Іран зірвав з Францією під впливом інтриґ?

Обговорюючи зірвання персько-французьких дипл. взаємин, франц. політичні кола твердять, що „Пті Парізієн" та „Ексцельзіор" у звітах з вистави перських котів не помістили ніяких політ. алюзій. Цілий інцидент викликала протифранцузька пропаганда, щоб елімінувати з Ірану не лише політичні, але й господарські впливи Франції, зокрема щоб усунути відтіля французьких інжинірів та техніків.

—o—

Наша громадянська діяльність і сьогоднішні вимоги.

(З приводу статті „Станиславівська атмосфера").

Львів, 2. січня 1938.

(К.) Перед кількома днями помістили ми статтю п. н. „Станиславівська атмосфера", в якій людина, що знає станиславівські відносини, піддала їх незвичайно гострій критиці. В тому самому часі інформаційний денник Польського Радія подав до відома, що в загальнодержавній кільканацятиміліоновій збірці на фонд розбудови морської фльоти — Станиславів стоїть на першому місці. Зіставлення — для нашої національної амбіції дуже прикре. З одного боку прилюдне ствердження під адресою українського суспільного життя даної місцевости, що воно „просто завмерло", або прозябає в атмосфері „апатії і бездіяля", що „якась душевна чума влізла в душі" станиславівських громадян і „точить їх", з другого таке саме прилюдне підкреслення великого досягу енергії польського громадянства тієї самої місцевости. Можна критику станиславівського дописувача вважати перебільшеною, можна теж казати, що громадянська енергія поляків Станиславівщини не так дуже самотужна, що там багато поміг державний і півдержавний апарат, проте оце зіставлення мусить застановити українську прилюдну опінію. Воно мусить теж і станиславівське громадянство вирвати з хорої атмосфери. Треба, щоб це сталося найскорше! Найскорше повинен український загал нарешті почути, що „станиславівська атмосфера" прочищена та що громадянське життя у Станиславові розвивається нормально.

Однак думки, порушені в цитованій статті, доторкують деяких справ, які мають загальніший характер. Уважаємо, що питання, чи в терені не за багато товариств і чи зміст діяльности цих наших товариств відповідає потребам, подиктованим сьогоднішнім політичним положенням нашого народу, це питання дуже важне і його слід піддати прилюдній аналізі.

Для доповнення картини подамо ще хід дискусії на одних недавніх провінціональних зборах, якої ми були свідками. На цих зборах була приявна інтелігентська і селянська еліта цілого одного повіту. Села — казалося там — апатичні, за мало інтелігентських сил. Наші у-

станови перешкоджають собі взаємно. Не так воно серед поляків, яких діяльність концентрична, плянова. По селах багато товариств, у їхніх проводах ті самі люди, одначе часто нема кому написати протоколу. Нема схеми й методики нашої громадянської праці. Українські організації працюють — кожна для себе. Єрархії потреб нема, ані нема устійненої „політики" праці на ріжних царинах громадянської діяльности, яка вкладалася б в одну окреслену національну громадянську політику. Коли до цього додати розбиття на верхах, загальнокраєву політичну розтіч і партійну гризню — вийде картина справді жалюгідна. На кожний випадок не такої вимагає від нас історична доба, яку переживаємо.

Приймаємо, що поданий угорі фактичний матеріял для прилюдної дискусії вистачає. Наш погляд такий: Не біда в тому, що наших товариств чи організацій на долах за багато. Навіть не вважаємо це нещастям, що політика, яку ведуть українські централі у своїх організаціях, не все узгіднена. Є ще сьогодні дуже багато (аж надто багато!) місця для „експанзії" кожного виду громадянської діяльности. Ані культурно-освітню, ані господарсько-економічну, ані тіловиховну, ані врешті харитативно-суспільну ділянку нашого громадянського життя не вважаємо насиченою. Амбіція всіх низових українських інтелігентів може бути аж надто заспокоєна. Колись, ще з початку 18. століття, сказав один француз, що одиниці стають корисні для громадянства лише через своє самолюбство. Такого самолюбства бажаємо собі в українців якнайбільше...

На нашу думку, істота **кволости нашого громадянського життя, малої його динаміки і невеликої** ріжноманітности **лежить у тому, що українська** інтелігентська **верхівка недостаточно здає собі справу з сенсу новітньої національної боротьби.** Під цим оглядом у нас ще справді переважають навики наших батьків та навіть дідів. І за багато ми нарікаємо та даємо себе сугерувати зовнішнім умовинам чи перешкодам. Новітні національні змагання спираються не лише на зовнішній технічній справности громадянських організацій. Не кількість засідань, анкет, низових клітин, діловитість загальних зборів, засідань виділів, словом, не технічна досконалість громадянської зорганізованости виграє сьогодні національні змагання, хоч безперечно без технічної справности цінна громадянська діяльність не можлива. Сьогодні національні змагання виграє 1) **масова, 2) свідома своїх національних цілей зорганізованість.** Кожна національна спільнота, чи вона державна чи бездержавна, змагає в сьогоднішніх часах до національної автаркії, самовистарчальности. Одначе така самовистарчальність можлива лише тоді, коли вона охоплює всі ділянки збірної громадянської діяльности, коли в ній бере участь **вся нація** і коли ця діяльність **плянова, диригована.** Сьогодні маса йде проти маси, сьогодні зачіпний та оборонний потенціял народів шукає свого виву, своєї інтенсифікації у всій ріжнородности амбіцій, потреб та життєвих навиків **кожного** члена національної збірноти. Сьогодні не вільно прозивати себе патріотом одиниці, яка в практиці не переводить на кожному кроці того патріотизму в життя. Не можна тішитися успіхом закарпатських українців та одночасно купувати мило в чужинця. **Спрямована на один національний** інтерес **активність**, яка охоплює **кожну одиницю, опановує** весь її життєвий зміст і є кермована з одного осередка національної волі — ось основний тон, який повинен пронизувати й нашу громадянську діяльність. Так ми її повинні розуміти, так розбудовувати і розпеченим залізом випалювати всі нарости, які її паралізують.

І тому ми не будемо казати, що маємо за багато організацій. Лише будемо глядіти, чи ті, які існують, мають справді такий зміст, як його вимагає сьогоднішня доба масової національної динаміки. Навпаки, схиляємось радше до погляду, що **маємо за мало організацій.** У наших руках напр. припадкова анкета, зроблена в одній провінціональній школі. Її оголосити покищо не можемо. Та матеріял, який вона дає, каже просто кричати: кому відомо те, що діється по клясах, павзах, в інтимному життї наших вселюдних шкіл? Кілько батьківських комітетів маємо на провінції, по містечках, по селах? Адже нема нічого лекшого, як їх заснувати! Якій українській громадянській організації відомо, що діється в школі і поза школою з українськими дітьми в тих кільканацяти міських школах у Львові, які не мають ані своїх учителів ані катехитів? Нехай нам наші священничі кола відповідять: кілько Марійських Дружин є серед шкільної молоді по селах? Кілько парохіяльних бібліотек для дітей? Кілько примірників „Світа Дитини", „Нашого Приятеля", „Дзвіночка" поширюють свідомо серед своїх дітей голови, виділові і т. д. укр. низових установ? Що вміли ми протиставити цій просто молекулярній опіці, яку розвинено над національно хиткими елементами нашої збірноти? Кілько зроблено на нашій території, щоб скріпити популяційну силу нашого населення, щоб піднести народнє здоровля? Вистане ці питання поставити, щоб відважити погляд, немов у нас „за багато товариств".

Та цими питаннями заторкнули ми ще одну справу, яку можна би назвати національним запіллям. Це величезна царина людського життя, в якій про національне обличча території рішає неконтрольована одиниця. Те, що в цій царині стається, не знає або й уникає денного світла та не є доступне українській сьогоднішній громадянській діяльности старого типу, яка має радше репрезентативний, святочний характер, яка знає і признає збірні рішення („голосуванням") та яка звертає меншу увагу на поведення одиниці в кожному часі та в кожній ситуації. Та й у цій царині перейшло наше життя просто революційні переміни — під впливом европейських подій останніх місяців. Український загал уміє вже без наказу „сентіре кум націоні", він повинується без вагань нескодифікованій українській національній рації, він визнає український солідаризм. Треба йому лише... не перешкоджати.

Вже нема часу на „перевиховування" зорганізованої верхівки, на вичікування, що зробить „анкета", яку „треба скликати", щоб громадянське життя містечка чи повіту оживити. Коли будемо безрадно розкладати руками і дожидати, поки щось вирішимо „купою", божевільне темпо сьогоднішніх часів нас зітре, знівечить. Усі українці повинні зрозуміти, що національним злочином є сьогодні всяка апатія, одинична, чи громадянська, що нездорова є особиста чи групова анархічність, ріжниця поміж приватною та прилюдною поведінкою, поміж життям національно контрольованим та неконтрольованим. Нашим гаслом, нашою пасією повинна бути сьогодні одинична і збірна активність! Лише тоді таємні порухи української національної душі, що їх сьогодні переживаємо, створять реальну українську силу. На люксус, щоб такі порухи були лише приватною приємністю тих, які слухають закордонного радія, українська нація собі не може дозволити. І не буде терпіти ніякої хорої атмосфери: **нація ставитиме тих, що її творять поза свої скобки.**

Огляд подій у 1938 році.

Минулий, 1938 рік був перш за все роком значних та з уваги на дальшу будуччину дуже важних територіяльних змін у Середущій Европі. Очі всього культурного світу були в цьому році звернені на Берлін, як на центр, що спричинював і переводив радикальні зміни в укладі політичних сил Европи.

Першою важною подією в 1938 р., що започаткувала середньо-европейський переворот, була **конференція канцлера Гітлера з австрійським канцлером Шушнігом у Берхтесгадені,** дня 12. лютого, внаслідок якої до австрійського уряду допущено націонал-соціялістів. Коли ж ці націонал-соціялістичні міністри щораз отвертіше почали спрямовувати австрійську політику на шлях злуки з Німеччиною та як наслідок цього викликали постанову канцлера Шушніга перевести плебісцит у справі втримання незалежности Австрії — сталась подія, що довела до цілковитої ліквідації австрійської республики. До Австрії вмашерували німецькі війська, а зараз опісля відбув свій тріюмфальний вїзд у Відні канцлер Гітлер. Протест Анґлії та Франції проти злуки Австрії з Німеччиною не мав ніякого впливу на доконаний факт і віддзеркалював хіба військове безсилля західноевропейських держав у відношенні до Німеччини.

Саме в часі, коли Гітлер доконував злуку Австрії з Німеччиною, спалахнув польсько-литовський конфлікт. Убивство польського прикордонного вояка стало приводом ультимату польського уряду до Литви з домаганням негайно навязати дипльоматичні взаємини, яких досі між обома державами не було. Литовський уряд був приневолений приняти 19. березня польський ультимат. Від цієї хвилини польсько-литовські відносини увійшли на шлях нормального сусідства.

Та ще не прогомоніла добре справа австрійського „аншлюсу" й польсько-литовського конфлікту, а вже середньо-европейський небозвід затемнила грізна проблема: **змагання судетських німців до широкої територіяльної автономії** у Чехословаччині. Пів року з гаком велися політичні бої судетських німців з центральним празьким урядом за самоуправу й одночасно чимраз живіше й нагальніше німецький уряд вів пропаґандивно-дипльоматичний наступ у судетській справі під гаслом національного самовизначення. Посередництво англійця Рансімена було безвиглядне. Дійшло в судетській справі до найвищої напруги; у відповідь **на чехо-словацьку мобілізацію Німеччина** **зачала підвозити свої війська до кордонів Ч. С. Р.** У страху перед воєнною катастрофою анґлійський премієр Чемберлен зголосився на посередника й дістав підтримку італійського уряду Мусоліні. У наслідї цього посередництва **відбулася 29. вересня конференція** чоти

рьох держав у Мінхені, в якій крім Німеччини, Італії та Англії взяла участь також Франція. Область Судетів конференція передала Німеччині, області з мадярським населенням признано Мадярщині. **На місце чехословацької республики повстала федеративна держава чехів, словаків та українців.** Словацький автономний уряд утворився 8. жовтня у Братиславі, **перший уряд Карпатської України створено теж 8. жовтня.** У справі устійнення мадярських територіяльних претенсій німецько-італійська арбітражна комісія вирішила дня 2. листопада, що значна частина південної Словаччини та шмат Карпатської України з Ужгородом, Мукачевом та Береговом перейшли до Мадярщини. За темні і зрадницькі махінації в користь Мадярщини арештовано першого премієра Карпатської України Бродія і **26. жовтня премієром карпато-української автономної держави став український патріот о. А. Волошин.** Від того дня керма Карпатської України, якої устрій основується на законі про автономію з 19. IX. **є в певних та надійних руках.**

У хвилині, коли в Мінхені представники чотирьох великодержав взялись розвязувати судето-чеську кризу, зголосила свої претенсії до Чехословаччини також Польща і приневолила праський уряд повернути Польщі тешинсько-заользянський Шлеськ.

Розвиток подій, спричинених німецьким національним динамізмом у Середущій Европі, приневолював західньо-европейську антанту, тобто Англію та Францію, підбігати майже безрадно за подіями. Наслідком частих взаємних візит і ревізит французьких та англійських міністрів були восени 1938 р. часті заяви у Льондоні й Парижі про зміцнення французько-англійської антанти. Одночасно й рівнобіжно прийшло до згоди між Італією та Анґлією, що врешті визнала італійську імперію. 16. листопада обі держави підписали заяву про середземноморське порозуміння і це мало той наслідок, що також Німеччина та Франція і собі приняли та підписали 6. грудня пакт про неагресію. Нема ще і мабуть не скоро прийде до італійсько-французького порозуміння з уваги на те, що Італія зголосила свої домагання у середземноморському басейні саме на кошт французького стану посідання в Африці. Треба буде ще чимало переговорів і посередництв, щоб обі латинські „сестриці" найшли якусь спільну нову платформу для добросусідських взаємин.

Не зважаючи на незаперечні воєнні успіхи уряду ґен. Франка, не видно ще кінця **еспанської трагедії.** Ще у грудні минулого року ґен. Франко надіявся святкувати Різдво як переможець у столиці Еспанії, в Мадриді. На жаль, проминуло й Різдво 1938. року, відбулася ціла низка ріжних „мирових" конференцій, а Еспанія далі заливається кровю своїх дітей. Таксамо не знати, як покінчиться японсько-китайська війна ,хоча японські війська окупували вже майже половину китайської території.

З пекучих, актуальних, з чисто людського становища болючих справ висунулась на чергу дня **жидівська справа.** Сотні тисяч жидів чекають на рішення, куди їм дітися з держав, що їх викидають та переслідують. А таких держав мало не з кожним днем більше.

В положенні української нації на схід від Збруча і також на північ від Карпат рік 1938 не приніс ніяких суттєвих змін. Що правда, совітські можновладці в останньому часі нібито завертаються знову до політики „українізації" і ніби заходяться коло плекання української національної культури, але це діється дуже формально, без звязку з цілою практикою совітської державної адміністрації, яка спрямована на нищення всіх справді національних проявів українського життя. — У нас нормалізація нічого й досі не унормалізувала, навпаки — сама польська преса стверджує в 1938 р. загострення українсько-польських міжнаціональних відносин. Останні промови, заяви та внески УП у варшавському соймі дають непотішні образки української дійсности, яку комплікує ще польська преса своїм становищем до подій на південь від Карпат, на Карпатській Україні. Може новий 1939 рік буде під цим оглядом веселіший.

І. П.

ГЕНЕРАЛ СЕДІЛЛЬО ВІДРИВАЄ ВІД МЕКСИКУ СТЕЙТ СЕН ЛЮЇЗ ПОТОЗІ?

Як подає мексиканська преса, вожд повстанців ґен. Седілльо дальше ховається в горах та веде переговори з мексиканським урядом. Рівночасно він має в Ню Йорку свого представника Соліссона, який титулує себе „ґенеральним аґентом вільної держави Сен Люїз Потозі" та старається дістати позичку на сфінансування повстання.

Наївна пропаґанда.

Мадярська пропаґанда постійно видумує вісти про це, що в Карпатській Україні вбивають людей, що населення не погоджується з українською владою і т. п. Щож — пропаґанда нераз послуговується неправдою — але і брехню треба вміти орґанізувати. Не є напр. вказане поширювати три ріжні вістки про смерть тої самої особи. Чули ми в мадярському радіо, що „українські бандити забили професора Оласа". Одна вістка, поширена перед чотирма тижнями говорила, що його побили в Хусті, так, що він зараз-же помер, за два тижні повідомляли мадярі, що Олас помер у концентраційному таборі, а тепер твердять, що з початком минулого тижня помер Олас у поїзді, коли його везли до табору. Також хустського пароха Бокшая двічі вбили. Само собою, що обом нічого не бракує та є вповні здорові.

СИРІЯ ПРОГОЛОСИТЬ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ, ЯКЩО ПАРИЖ НЕ ЗРАТИФІКУЄ ФРАНКО-СИРІЙСЬКОГО ДОГОВОРУ.

В неділю відбулося засідання сирійського парляменту, на якому дійшло до гострих протифранцузьких виступів. Опозиція домагалася, щоб уряд проголосив повну незалежність краю. Премієр ствердив, що Франція наражується на прикрі консеквенції, відкидуючи ратифікацію договору зі Сирією, яка цінить союз з Францією, але не ввійде в ніякі переговори з проєктованою анкетною комісією. Як Франція не дотримає слова, сирійці будуть готові до оборони своєї незалежности.

ПЕРЕВАГА ПОВІТРЯНИХ СИЛ НІМЕЧЧИНИ Й ІТАЛІЇ НАД АНГЛІЄЮ ТА ФРАНЦІЄЮ.

Експерти американського міністерства війни ствердили, що минулого року Німеччина й Італія мали 6 разів більше літаків, ніж Англія та Франція. У жовтні Німеччина випродукувала 1.000 (4 рази більше ніж Англія), від того часу продукує по 500 літаків місячно.

КАРЕЛЬ ЧАПЕК.

Про ліричного злодія.

(Докінчення).

Раз серед ночі прийшов я з гостинниці додому, підсвистував собі наче шпачок і засвітив сірник, щоб засвітити лямпу. В цій хвилині хтось мені зпоза плечей дмухнув на сірник і загасив його.

— Не світити, — озвався глухий голос. — Це я.

— Ага, — сказав я — а чого ви хотілиб?

— Я прийшов спитатися вас — сказав глухий голос — що з тими поезіями?

— Чоловіченьку — кажу — то ви все ще не знали, в чому річ? — таж тепер не редакційні години. Прийдіть завтра в одинадцятій.

— А ви дасьте мене арештувати? — сказав голос гірко. — Так годі. Чому вже не друкуєте моїх поезій?

Щойно тепер я здогадавсі, що це наш злодій. — Це булаб довга історія — сказав я йому. Сідайте, молодий чоловіче. Коли вже хочете знати, я тих ваших поезій не друкую, тому, що вони нічого не варті. Так.

— Я думав, — сказав голос жалко — що... що вони не гірші від тієї першої.

— Та перша ще ввійшла — говорив я строго. — Було в ній щире відчуття, розумієте? Була в ній інтуїтивна свіжість, така безпосередність і сила переживань, такий настрій, все. А ті дальші, чоловіче, були пса варті.

— Таж ні — простогнав голос — таж я писав їх, самі знаємо, як цю першу!

— Она в цьому річ — я сказав різко. — Ви в них лише повторювалися! Знову в них було, що на дворі чуєте кроки...

— Бож я їх таки чув, — боронився голос. — Пане редакторе, коли чоловік краде, то мусить нащурювати вуха, хто там на дворі чалапає!

— І знову в них було про тую миш, — говорив я далі.

— Про тую миш — говорив голос. — Таж бо та миш там усе є! Та я про неї писав лише у трьох...

— Словом, — я перебив йому — ваші поезії перемінилися в пусту літературну рутину. Без оригінальности, без надхнення, без чуттєвої обнови. Приятелю, так годі. Поет не сміє повторюватися.

Голос хвилинку мовчав.

— Пане редакторе, — озвався за хвилинку — та бо воно таке все одинакове! Попробуйте красти — крадіж одна як і друга та сама... Це тяжка справа.

— Ба — сказав я йому. — То ви мусіли б почати з іншої бочки.

— Себто, щоб я обікрав церкву? — замітив голос — або цвинтар.

Я заперечив рішуче головою. — Це до нічого не доведе, — кажу. — Чоловіче, на матерії так не залежить, як на переживаннях. У ваших віршах не достає мені якогось конфлікту. Це лише такий собі опис, опис звичайної крадежі. Ви повинні би виявити якусь внутрішню спонуку. Наприклад совість.

Голос хвилинку надумувався.

— Ви мабуть маєте на думці докори совісти? — сказав нерішуче. — Гадаєте, що ті поезії тоді будуть ліпші?

— Само собою — озвався я. — Приятелю, це щойно дасть їм цю психольоґічну глибину і бистроту!

— Попробую — говорив голос вдумчиво. — Лише не знаю, чи тоді зможу красти? Чоловік утратить цю певність, знаєте? А коли не має тієї певности, зараз його зловлять.

— А колиб і так! — викликнув я. — Мій золотенький, щож із того, як вас зловлять! Ви і не всилі уявити собі, які поезії ви писалиб „ін карцере ет катеніс"? Я показав би вам одну поезію із вязниці, то ви аж очі вирячилиб!

— А була в ґазетах? — питався голос цікаво.

— Голубчику, — кажу — це одна з найславніших поезій у світі. Засвітіть, прочитаю вам її.

Мій гість засвітив сірник і лямпу. Показалось, що це блідий трохи угроватий юнак, як буває із злодіями і поетами. — Тож чекай приятелю, зараз вам її знайду. — І я вишукав переклад Уайльдової „Баляди із вязниці Редінгу". Знаєте, тоді це було в моді.

Як живу, ніколи ще нічого я не вислухував із таким відчуттям, як тоді цю баляду; знаєте, ті рядки: „Так кожний убиває, як уміє..." Мій гість не спускав із мене очей. А коли т... була мова про того чоловіка, як іде на шибеницю, закрив лице і заридав.

Коли я дочитав, було тихо. Я не хотів псувати справжньої величі тієї хвилини. Я відчинив вікно і сказав: „Найкоротшу дорогу маєте тамтуди через тин. Добраніч!" І я загасив лямпу.

— Добраніч — озвався схвильований голос серед темряви — тож я якось із тим попробую

В яких умовинах живе совітський робітник.

На основі інформацій осіб, що в жовтні 1938 р. вернулися з Совітів, варшавський „Ґлос Народови" (з 30. грудня) устійнив деякі дані про умовини життя робітництва в Совітах.

Коли приняти при обрахунку, що вартість совітського рубля рівняється одному золотому, то зарібки совітських робітників є такі: некваліфікований робітник дістає 130 рублів місячно, кваліфікований від 170 до 230 руб., або пересічно кваліфікований робітник заробляє 200 совітських рублів у місяць.

Ціни артикулів поживи (на Кавказі): волове місо першого ґатунку — 9 сов. рублів, третього ґатунку — 7 рубл.; 1 кґ. звичайної ковбаси — 10 руб., 1 кґ. сарделевої ковбаси — 16 руб., 1 кґ. сухої ковбаси — 26 руб.; 1 кґ. картоплі — 0,40 руб.; 1 кґ. т. зв. французької булки — 1,20 руб.; 1 кґ. масла III. ґатунку — 11—13 руб., 1 кґ. сметанокового масла — 35 руб.; 1 кґ. меду — 7,40 р.; 1 кґ. сметани — 16 руб.; 1 кґ. оселедців — 4,50 руб.

Продають тепер всі товари, також артикули поживи, без карток у державних маґазинах, крамницях та кіосках. Приватних крамниць нема; покутну продажу трактують як „спекуляцію" і злочин проти держави. Навіть перекупки на торгах удержавлені, бо всі місця постою розділені між „колгоспи", які присилають вози з продуктами. Перед усіми крамницями, навіть перед часописними кіосками, стоять довгі „хвости". Таких „хвостів" нема тільки перед книгарнями та перед будками з сірниками. Одначе у крамницях аж за часто нема потрібних товарів, або є вони дуже лихої якости.

Ціни в совітських ресторанах дуже високі, доступні тільки для большевицьких достойників та гостей зза кордону. Скромний обід з трьох черг коштує від 20—25 рублів, таріль борщу 4 рублі 50 копійок. Убрання совітських громадян дуже нужденне. Звичайний маринарковий одяг коштує від 500—600 рублів; за кращий ґарнітур платять 2.000 рублів. Ще гірше з обувою. Найдешевші шкіряні черевики коштують 170 рублів, але у шкіряній обуві ходять тільки большевицькі службовці. Загал населення носить брезентову обуву.

За двацять років населення Совітів зжилося з нуждою так, що нічому не дивується, хоча все таки не тратить надії, що большевицький режім мусить провалитись у своїх власних соціяльних та політичних суперечностях

—o—

З українських справ у Варшаві.

Варшава, кінець грудня

Українське варшавське життя рухливе, гамірне й досить барвне може під кінець календарного року похвалитися незлими осягами організаційно-культурного характеру. Не було у ньому, правда, багато надзвичайних, цікавіших моментів, навпаки — на що ми постійно звертаємо увагу — повторено багато перетріпаних річей зі старої програмової скрині. Але траплялися й такі гідні широкої уваги факти, як посвячення хрестів на гробах українського вояцтва, вдалі академії, відсвіжені вечірки і цілком поважні відчити. Жаль, що всупереч похвальній ініціятиві — приговірковим солом'яним вогнем спалився заповіджений український клюб, не добре, що здорова думка загальної консолідації між молоддю не має відваги вимкнутися поза добрі побажання одиниць, шкода, що варшавська українська інтеліґенція за мало уваги присвячує українській не інтеліґенції (як це роблять нпр. д. вдатно місцеві білоруські діячі) і за мало праці вкладає в пропаґанду української культури (дехто мильно ідентифікує культуру з політикою і витягає помилкові внески; тої пропаґанди можна би навчитися від маленької числом інтеліґентів литовської варш. кольонії).

В новому році треба над тими мінусами призадуматися. Чи не булоб нпр. вказане зорґанізувати бодай раз на два місяці нараду проводників усіх українських варш. товариств? Чи, скажім, варш. українська кольонія не могла би встановити бодай одну студентську окрему [illegible]? Чи до управи ріжних товариств не повинні увійти молодші люди з молодою ініціятивою, звільняючи заслужених і струджених діячів?

Усі ці пит[illegible] [illegible]ідсуваємо [illegible] [у]країнським „варшавя[н]ам" з[illegible] [illegible]ішими ба[ж]аннями успішної реалізаці[ї] [illegible]о добра і [н]айповажніших осягів.

[illegible] СВЯТА.

Українська [illegible] [у] Варшаві відсвяткувала вже [illegible] [Р]издвяний Празник. Урочисту Служ[бу] [illegible] [гр]еко-кат. церкві на Медовій відправ[illegible] [illegible] Ушкарський; українську службу [illegible] [пра]вославній церкві на С. Кемпі відслужив о. прот. [illegible]ако[в], що виголосив д. змістовне святочне слово до української еміґрації і кольонії.

В УКРАЇНСЬКОМУ Н[А]УК. ІНСТИТУТІ.

У. Н. І. працює най[інт]ензивніше, а головне систематично. Його хроні[ка], як звичайно, багата.

Найзамітніша подія в [ж]итті Інституту за останній місяць — це без[сум]нівно вдатна академія у честь проф. Ст. С[мал]ь-Стоцького з рефератовим виступом проф. В. Сімовича, якого цікавий відчит вислухали [ва]ршавські українці з великим зацікавленням.

З кількох зборів замк[ну]того внутрішнього характеру найбільше зац[ікав]лення викликали збори Економічного Семін[ару] при У. Н. І.

Вислухано реферат п. [illegible] Липовецького на актуальну тему: „Госпо[дар]ська експанзія Німеччини на південний схід [Е]вропи".

Прелеґент — з питомо[ю] [illegible] собі докладністю — дослідив дуже старанно [illegible] [ць]ому відношенні польську пресу у великій к[ількості] [illegible] й подав цікаві інформаційні відомост[і].

По рефераті відбулася [дис]кусія.

СПІВАКИ ЗАПОВІДАЮТЬ СИ[illegible] [ЖВІ]ШЕ ТЕМПО.

Відбулися вже річні загал[ьні з]бори Українського Національного Хору ім. [illegible]енка. Збори пройшли у наскрізь діловому [illegible] вибрали нову управу (на чолі станув інж. [illegible]шк) і накреслили широкий плян праці на [illegible] р.

М. і. Український Варшав[ський] Хор орґанізує кілька власних концер[тів] [illegible] виступать у П. Радіо і вестиме постійну на[illegible]ну співочу діяльність.

Управа Хору видала закли[к] до всього українського громадянства Вар[шави] з проханням піддержати його в праці.

„СПОКІЙ" ЗДАЄ З[ВІТ].

Дня 18. XII. 1938 р. відбулис[я] [З]агальні Збори Українського Мистецького Г[ур]тка „Спокій". Зі звіту з діяльности Управи вид[но], що Гурток нараховує 59 членів, в тому 2 по[чес]них, 35 професіоналістів (малярі, різбарі, [гра]фіки, архітекти й музики) та 22 прихильни[ків]. В минулому році Гурток влаштував XI. с[вою] виставу й низку прилюдних рефератів з ді[лянки] мистецтва. До нової управи Гуртка виб[рали]: голова проф. Петро Меґик; члени управи — Андрусів Петро, Ніл Хасевич, Олекса Шатк[ів]ський, Юрій Миц, Петро Ґреґорійчук. До Ревізійної Комісії вибрали: Петра Холодного, Григорія Пазюка й Всеволода Метельницького.

ІНШІ ІМПРЕЗИ.

На окрему згадку заслуговує праця Союзу Українок Еміґранток, зокрема останній цикл відчитів, уладжених тим рухливим т-вом. На жаль прелеґенти С. У. вживають у своїх рефератах пересадно популярну форму, з секундальною докладністю оповідаючи напр. біографії і т. ін. Може й тому, варш. інтеліґенція не прив'язує до цих рефератових сходин більшої ваги, слушно уважаючи, що від СУЕ можна вимагати поважнішої форми відчитів.

— В половині січня заходами українських літературно-пре[illegible]их кол у В-ві буд[е] уладжений авторський вечір поета С. Ку[illegible], що — як відомо — задебютував вда[лою] збіркою „Пружінь".

— З ініціятиви інж. Б. Шведа ма[є] повстати вмедовзі у Варшаві гурток українських інжинірів. Як відомо, у В-ві працює по[над] [illegible] дипльомованих інжинірів. Ініціятива [illegible] нову станову організацію заслуг[овує] [illegible] піддержку.

[illegible]кти.

Щиро дякую. — Потім зник тихо, наче лилик.

За два дні приловили його в одній крамниці, куди був вломився. Сидів там при пульті над клаптиком паперу і кусав кінець олівця. На папері було лише написане: „Кожний краде, як уміє..." а далі нічого: найправдоподібніше мало це бути наслідування „Балади із вязниці в Рідінґ".

Тоді той злодій дістав півтора року вязниці за кілька вломів. За якийсь місяць мені від нього доручили цілий зшиток поезій. То було страшне: самі вогкі підземні коридори, казамати, крати, дзвінкі кайдани на ногах, стухлий хліб, дорога на шибеницю і ще щось. Я аж зжахнувся, які страшні відносини мусять бути в тій вязниці. Але відомо: журналіст влізе всюди. Так і я вимусив, що мене управитель тої вязниці запросив оглянути його заведення. То була зовсім порядна, людяна і майже нова вязниця. А того мого злодія я застав саме, як вибивав із бляшанки сочевицю.

— Так щож? — кажу йому — деж ті ваші злі кайдани, що ви про них писали?

Мій злодій зачервонівся та споглядав бездумно на управителя. — Пане редакторе, — деклямував — таж про те, що тут є, не можна написати ніякої поезії! Це така тяжка справа, що ну!

— А чи ви вдоволені? — питаюся.

— Та від біди був би... але... пробовтав розпучливо. — Одначе тут нема про що писати...

Від тоді я з ним уже не бачився. Ні в рубриці „Зі судової салі", ні в поезії.

З чеської мови переклав
М. Лотоцький.

За чиї гроші?

ДАЛЬШІ НАПАСТИ ПОЛЬСЬКОЇ ПРЕСИ ПРОТИ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Подаючи інтерв'ю прем'єра о. д-ра А. Волошина у „Лідових Новінах", деякі польські часописи натякають, що розбудову Карпатської України фінансуватиме Німеччина, та подають цю вістку під сензаційними наголовками, як: „За.. таємничі гроші зі закордону о. Волошин хоче зробити з Хусту велике місто" („ІКЦ"), або „О. Волошин заповідає чуда за німецькі гроші" („Век Нови").

Якби шановні редактори тих часописів вище цінили обєктивну інформацію, ніж сензацію вони могли б легко довідатися, відкіля походять ці „таємничі гроші зі закордону": українська американська преса постійно приносить вістки про збірки серед нашої еміґрації на потреби Карпатської України.

ДАР АМЕРИКАНСЬКОЇ ЕМІҐРАЦІЇ.

Апостольський адміністратор єпископ Д. Нярaді посвятив „Український Дім" у Хусті, що його купила американська еміґрація. На посвяченні були м. ін. прем. о. д-р А. Волошин та мін. Ю. Ревай. Голові української закарпатської еміґрації в Америці о. Невицькому вислано привітну телеґраму.

Злучені Держави протестують проти антисемітських постанов у Італії.

Італійські акційні спілки дістали наказ усунути всіх службовиків-жидів, також громадян чужих держав у закордонних експозитурах.

Американський шарже д'афер доручив мін. Чіянові протестаційну ноту, яка підкреслює, що у Злучених Державах усі громадяни рівні супроти права.

З українського професійного руху.

ЗІЗД ГОЛОВ ФІЛІЙ СУПРУГА ДОМАГАЄТЬСЯ ЗБІРНИХ ДОГОВОРІВ.

На день 22. грудня ц. р. скликала Гол. Рада СУПРУГА до Львова спеціяльний Зізд Голов Філій СУПРУГА з краю і Секцій зі Львова. Метою зізду було: 1. Заняти становище у справі акції за збірними договорами в Кооперативних Союзах; 2. Обговорити стан праці по Філіях.

У зізді взяли участь делеґати від 8 філій СУПРУГА з краю і всіх Секцій СУПРУГА у Львові (РСУК, ЦС, Зембанк, Просвіта, Рідна Школа, Cусп. Промисл, Карпатія, Маслосоюз). Подрібне звідомлення подамо у черговому числі, де будуть наведені також всі резолюції, що їх ухвалив зізд. На цьому місці реферуємо те, що торкається справи збірних договорів по кооперативних союзах. У тій справі зізд вирішив окремою делеґацією вимагати від проводу РСУК приспішити видачу опінії в справі збірних договорів тих Кооп. Союзів, які вже надіслали до РСУК випрацьовані тексти збірних умов зі своїми працівниками.

Ухвали зізду у справі збірних умов звучать:

I. Зібрані стверджують, що сьогоднішній стан українських установ, зокрема української кооперації, як також матеріяльний стан та умовини праці українських працівників і їх родин, вимагають в обопільному інтересі твердого і ясного окреслення й управнення взаїмовідносин та, що одинокою формою для такого управнення є і можуть бути тільки збірні службові договори.

II. Зібрані з признанням вітають піонірські почини тих установ, що вже є у ході завершення службових збірних договорів зі своїми працівниками, а то Кооперативу „Суспільний Промисл" та „Українське Краєве Товариство Опіки над Інвалідами" — і висловлюють побажання, щоб ці договори ввійшли формально в життя найдальше від 1. січня 1939.

III. Зібрані звертаються до РСУК., як надрядної і провідної централі Української Кооперації, щоб він приспішив видачу своєї опінії для кооперативних установ, щоб збірні договори могли бути переведені в часі і в спосіб передбачений у повищих резолюціях, беручи за підставу зразок випрацьований Союзом Українських Приватних Службовиків „СУПРУГА".

IV. З огляду на ті умовини, що заіснували чи склалися серед українського народу на українських землях у Польщі, зібрані стверджують, що виключно Союз Українських Приватних Службовиків „СУПРУГА", є одинокою професійною орґанізацією, покликаною виступити як друга договірна сторона при підписуванні збірних службових договорів, а кожну іншу орґанізацію, яка виступалаб з управненнями в тій справі, буде український працівничий світ уважати за зрадника працівничих інтересів.

V. Зібрані закликають працівників більших кооперативних установ, як Українбанків, Районових Молочарень. Промислових та інших Кооператив, щоби обєднавшися в „СУПРУГА", розпочали негайно акцію за збірними умовами праці зі своїми установами й перевели їх до кінця березня 1939 року.

VI. Зібрані взивають Гол. Раду „СУПРУГА" до найрішучішої боротьби за людські права українських працівників, а всіх Товаришів праці закликають піддержати на місцях як найенерґічніше всі почини і змагання „СУПРУГА" в тій боротьбі.

СУПРУГА ПРО УКРАЇНСЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ.

У 12. ч. „Службовика" за грудень ц. р. находимо обширну статейку п. н. „Негромадянський чин", присвячену справі видалення з концерну „Українська Преса" ред. М. Струтинського і ред. Я. Шавяка. Навівши суттєву частину комунікату ТОПІЖ-у у цій справі, Редакція „Службовика" додає від себе дуже різкий коментар в обороні несправедливо видалених редакторів. Читаємо там м. ін.:

„Мусимо втовкмачити в голову кожного, що є границі особистих прав людини, куди ніхто не має права засягати своєю рукою! А вже влазити з кальошами у родинні справи свого працівника, приписувати як і що має думати й робити його дружина, чи може й діти та внуки, — це така монструальна претенсія, що того ніхто не стерпить!

Справою звільнення редакторів „Нового Часу" займався зізд Голов Філій СУПРУГА з цілого краю, що відбувався дня 22. грудня ц. р. Зізд висловив своє негодування з приводу цього сумного факту.

Представники СУПРУГА інтервеніювали в цій справі у п. І. Тиктора, який заявив, що звільнення не є дефінітивне — не дав одначе ще рішаючої відповіди.

1200 членів СУПРУГА стають солідарно по боці своїх двох покривджених товаришів.

Виконні органи нашого Союзу скажуть своє слово у цій справі."

У звязку з цією подією в окремій статтейці про збірний договір праці для українських журналістів „Службовик" пише:

„Службове становище наших працівників пера гірше як усіх інших ґруп наших умових працівників. Ніде правди діти, велику частину вини за це несуть вони самі, саме через свою незорґанізованість. Вони, що всіх закликають до орґанізації, самі себе не вміли досі якслід зорґанізувати. Ледви незначна їх частина є в Т-ві СУПРУГА, далеко не всі є членами ТОПІЖ-у. Випадок з тт. Шавяком і Струтинським може врешті спричинить якусь зміну.

Боєвим прапором, під яким мусить прийти до консолідації усіх без решти працівників пера повинна стати вимога збірного договору праці, який забезпечив би елементарні права українських журналістів та письменників. Союз СУПРУГА підіпре ту акцію всіми засобами; в тій цили звертається до всіх українських журналістів, що є у службовому відношенні, вступати в його члени, для того, щоби акція приняла пляновий і одноцілий характер.

Свою акцію СУПРУГА поведе у порозумінні з ТОПІЖ-ом."

—o—

Полк Григора Орлика.

У 100 кільометрах від Парижа знаходиться невеличке сьогодні старовинне місто Санс, яке колись грало велику ролю в історії Франції. 25-го листопада в касарні 4-го полку піхоти, що стоїть у Сансі, в присутности ґенерала Вайґана та інших видатних військових достойників, відбулась урочиста церемонія, підчас якої князь Бертіль, внук шведського короля Ґустава V-го й син наслідника престола, дістав диплом на ранґу почесного капраля, бо 4-ий полк є спадкоємцем славного за часів королівської Франції, шведського полку, що звався „шведським королівським". Одного дня в 1690 р. французи, що воювали тоді з Голяндією, полонили з десяток шведів, які утворили кадри шведського полку. Як у всіх чужинецьких полках, офіцирами в ньому були французи, а вояками шведи, німці тощо.

Читаючи в ґазетах про церемонію в Сансі, я згадав, що імя Григора Орлика звязане з тим королівським шведським полком, як я писав про це у своїй книжці „Григор Орлик" (ст. 145) за деякими документами військового міністерства. Вже по виході у світ згаданої книги мені дісталися в руки інші документи, з яких виходить, що Орлик командував полком „Allemand, Royal Pologne". По відповідних розшуках справа з полком Григора Орлика остаточно така: Григор Орлик на власні засоби сформував десь після 1740 р. полк, який називався „Allemand. Royal Pologne" (Regiment Allemand, Royal Pologne, leve par le Baron d' Orlick); цей полк і стояв у Комерсі і до нього торкаються відповідні сторінки моєї книги.

Григор Орлик помер 14. листопада 1759 р., а найближчого року, в 1760 р., його полк розформували та зєднали разом з „королівським шведським", що мав число 80-е у старій армії. Цим і пояснюють розбіжність у документах щодо полку Григора Орлика, який за одними був „німецько-польським" а за іншими „шведським". Зрештою не виключено, що підчас кампанії Григор Орлик міг якийсь час командувати і шведським полком, але його полком, який він заснував і якого був, за звичаями тих часів, власником, треба вважати „німецько-польський", що й закінчив своє істнування з ментом смерти Орлика.

Мені вдалося також знайти малюнок прапору полку Григора Орлика, який сподіваюсь колись подати при другому виданні своєї книжки.

Ілько Борщак.

Сторінка без політики.

Погрипові комплікації.

Підчас слітних днів осени й ранньої весни всі ми виставлені на перестуду, що починається нешкідливим нежитом і кінчиться на найтяжчих випадках грипи. Всі ми знаємо ту нешкідливу форму грипи, яка минає по кількох днях, залишаючи по собі щонайвище почування легкого ослаблення, але знаємо теж, що вона може скінчитися дуже тяжко. Наслідки грипи називаємо комплікаціями грипи. До них належать: запалення олегочної в полученні з гострим нападом кашлю та запалення легенів. Погрипове запалення легенів приходить звичайно пятого або шестого дня по захворінню на грипу, може також появитися по двох або трьох тижнях. Хід цього запалення звичайно не звичайний, але скомплікований, при якім нічого не можна передбачити. Навіть по кількох тижнях, коли хорий поволі приходить до себе, можуть нагло появитися нові тяжкі комплікації. Тому ніколи не вільно легковажити небезпеки погрипового запалення легенів — навіть тоді, коли самопочування хорого є цілком добре, а гарячка невелика.

Лікування все тяжке й непевне, тому краще хоронитися перед цією хоробою ніж її лікувати. Передовсім треба берегтися перестуди, коли-ж це не вдається, то треба трактувати її поважно і памятати, що на 100 хорих умирає великий відсоток на запалення легенів. Причиною тих тяжких комплікацій є звичайно занедбання або передчасне покинення ліжка і початок праці.

Другою, дуже частою комплікацією грипи є запалення олегочної волокнисте або ропне, яке виступає самостійно або й у получені зі запаленням легенів. Небезпека запалення олегочної полягає на тім, що вона не дозволяє пізнати відразу хороби й може спричинити недогляд запалення легенів, подруге — що між легенями й олегочною творяться зрости, які лишаються на ціле життя, потретє — що затяжний запальний стан може стати підложжям для інших хоріб, особливо при дідичнім обтяженні організму. Тому чуємо нераз, що хтось по грипі захорів на сухоти. Впертий кашель, що лишається по грипі, повинен бути осторогою, що в легенях відбувається якийсь небажаний процес.

З інших погрипових комплікацій треба згадати: запалення й ропіння внутрішнього вуха, нерідко виступає нежит чолових проводів та ями Гігмура, а ці комплікації вже вимагають довгого і фахового лікування.

Грипа, яка атакує кормову систему, проявляється болями, іноді воротами, але уступає по пристосуванні дієти й теплих окладів без поважніших наслідків.

Буває теж, що грипа виступає рівночасно з відповідною формою запалення мозку. Але ця хороба цілком ріжниться і вона незалежна від грипи, хоч цієї справи наука ще не пояснила. Це запалення називаємо грипою мозку, є дуже тяжке та часто спричинює невилічні хиби нервового укладу.

Іч.

ЖИЛЯКИ.

Жиляки повстають із причини поширення кровоносних судин на ногах, особливо на підстегню. Вони можуть появитися у шкірі, під шкірою та під лучною тканею. Жиляки у шкірі звичайно не дуже небезпечні і мають значіння головно косметичне. Нездужають на них здебільша жінки. Як комплікації, можуть виступити жилякові болячки й запалення жил. Причин жиляків треба шукати у слабости лучної ткани і кровоносних судин, що звичайно стоїть у звязку із дідичною слабою загальною конституцією організму. Промовляє за цим нахил до гемороїдів і плоскі стопи, іноді виступає у звязку з цим крухість костей і скривлення хребетного стовпа.

Розвиткові жиляків сприяють недомагання серця, праця, що вимагає довгого стояння та врешті часта вагітність. Жиляки виступають несподівано, нпр. по довгім марші, біганню або по перетанцьованій ночі. Консервативне лічення жиляків спирається на бандажуванні ніг або ношенні еластичних ґумових панчіх, які треба надягати негайно після того як встанемо з ліжка. Коли одягаємо їх підчас дня, то треба передтим положитися на 20 хвилин, уставляючи ноги на підвищенні, нпр. на валочок. Не вільно стояти та їхати кінно, а за те вказаний прохід, дещо руханки, вправи ніг в лежачій позиції, як також їзда на колесі, бо все те перешкоджує застоєві крови в жилах.

В молодім або середнім віці можна жиляки усунути при помочі операції, а лічення впорскненням має ту недогоду, що їх треба час-до-часу повторяти.

Іч.

Завіщання-дивогляди.

Закон у Злучених Державах дуже гостро перестерігає, щоб точно виконувати завіщання навіть тоді, коли виконання останньої волі автора стрічає поважні перепони або коли воно зовсім недоцільне. Уневажнити завіщання можна тільки у виїмкових обставинах, головно тоді, коли вдалосьб доказати, що автор завіщання не був при здоровому розумі. Цим слід собі пояснити, що кожне завіщання виконують там дуже дрібничково, байдуже, чи воно принесе комусь якунебудь користь або чи воно прираджово нешкідливе для когось, а то й загалу. Цікавим прикладом може бути під цим оглядом завіщання, яке написала в 1913 р. вдова по одному міліонерові в Ню Джерзі.

Вона висказала побажання, щоб усі дивіденди від акцій великих копалень у Пенсильвенії, які були власністю її чоловіка, ішли раз назавжди на купно книжок для міської бібліотеки. Від 1911 р. ті акції приносять велитенські доходи, виконавці завіщання постійно купують книжки. Бібліотекарі мають немалий клопіт, бо не знають, де примістити цілі стирти книжок, яких завжди прибуває.

Недавно виявилася потреба поставити окремий дім, щоб помістити таке багатство книжок, але вже видно, що й той дім не вистане на довго. У цілому краю не виходить стільки книжок, що їх купують за дивіденду й тому безліч книжок привозять з Европи.

У звязку з цією історією американські часописи наводять немени характеристичне завіщання якогось „короля папіросок" Джірата, який помер у Філядельфії тому більше як сто років. Він залишив два міліони долярів на будову університету, висказуючи водночас побажання, щоб ціла будівля була з мармуру, до того ще й обведена високим мармуровим муром. Крім того він поставив умову, що ніякому міністрові освіти не вільно буде переступити порога того університету.

Завіщання виконали докладно й недалеко Філядельфії станула величава будівля з мармуру. Одначе небаром ствердили, що в землі, на якій станула будівля, находяться великі зложжя вугілля. Того багатства не можна було використовувати, бо тоді нарушилоб завіщання і таким робом будівля, яка не приносить ніякої користи (університету ніколи не відчинили) „заморозила" коло 80 мілонів долярів, бо стільки, на основі опінії знавців, дає вартість вуглевих злож, яких не вільно нарушити.

Ще більш чудернацьке завіщання полишив кількадесять літ тому один мешканець містечка Сен Люї. Він призначив 200 тисяч долярів для того, хто вибудує хату в одній місцевості на заході Злучених Держав. Одначе ціла та околиця така багниста, що мови нема, щоб вибудувати там якийнебудь будинок, не кажучи вже про те, що там мав би хтось поселитися. Тому майно, що складається із 200 тисяч долярів, зложених у банку, росте й росте, не приносячи нікому ніякої користи. Внаслідок того, що відсотки ростуть, сума дійде небаром до мілiона та нікому не можна буде її рушити.

ВЕСЕЛЕ.

ОДИНКА.

— Ох, але з нас ос[illegible]... — говорить Петро до Миколи.

— Перепрошую тебе дуже, але я волію, щоби ти говорив в одниці.

— Знаменито! Але-ж з тебе осел!

В ШІКАВО.

До маґазину зборі входить клієнт з виглядом викваліфікованого розбійника.

— Прошу дати мені пачку набоїв — говорить до продавця.

— Якого калібру?

— Може бути найменший, бо це для слабовитої людини.

ЗДІБНИЙ ЛІКАР.

В Китаю є такий закон, що в його підсвіті кожний лікар, якому умре пацієнт, мусить на дверях своєї канцелярії засвітити світло.

По дорозі китаєць зложив лікареві побасвою хору жінку, щоб засягнути лікарської поради. Їздив від одного лікаря до другого, шукаючи такого, щоб у нього було найменше ліхтарок. Врешті знайшов такого, що в нього було тільки пять червоних ліхтарень. Китаєць задзвонив до нього, розговорився з ним і поїхав разом із ним до хворої.

По дорозі китаєць зложив лікареві побажання з приводу такого малого числа ліхтарень на його дверях.

— Нічого дивного! — сказав лікар — я тільки що від тижня розпочав свою лікарську практику!

У ЛІКАРЯ.

Лікар, оглянувши свою пацієнтку, каже:

— Гм... гм... правду сказавши, то можете, пані, подати свому мужеві веселу новину...

— Ба, відповідає пацієнтка зі сумним усміхом — це булаб весела новина, як би він вже від двох літ не був в Америці.

ЗІ СВІТОВОЇ ВІЙНИ.

Було це в перших днях світової війни. Німецький цісар закликав до себе цілий свій штаб і сказав:

— Я постановив дати високу нагороду тому воякові, який здобуде перший французький прапор. Рядового заменую поручником, коли-ж прапор здобуде старшина, то відзначу його найвищим ордером.

По двох чи трьох днях представлено цісареві вояка, який вручив йому перший ворожий прапор.

— Камерад, — сказав цісар з афектом — подивляю твою відвагу і дякую тобі. Як називаєшся?

— Фридрих Хаїм Рубінер.

— Чим займаєшся в цивілю?

— Маю контору виміни.

— Розкажи про свій геройський чин...

— Ваша цісарська Високосте, я просто прапор виміняв за наш...

Альгоголь і тютюн спиняють [illegible] розвиток

Українці!

ГРЯДУТЬ ВИБОРИ ДО САМОУПРАВНИХ УСТАНОВ.

У найближчому часі будуть відбуватися на наших землях самоуправні вибори, найперше до міських, опісля до громадських, волостних і повітових рад.

Всякі вибори — це боротьба. Самоуправні вибори — це боротьба за вплив, значіння і владу в місті, громаді, волости й повіті. Від господарського і культурного стану громади, волости й повіту залежить господарська, культурна і політична сила цілого народу. Для українців мають вибори ще й велике національно-політичне значіння, бо самоуправа — це одинокий орган, що його українці можуть мати у своїх руках.

Тимто мусимо громадно і солідарно підготовити вибори, піти до виборів та їх виграти. В кожній боротьбі перемогу здобуває та сторона, що краще зорганізована, себто в якої є солідарність, дисциплінованість і згода, а нема роздору, сусідських і особистих амбіцій та партійної гризні. І в недалеких виборах до самоуправи українці переможуть, якщо всі зєднаються та виступлять спільним фронтом. **Одна спільна українська листа є конечною передумовною нашої перемоги.** Розбиття — це поразка!

Для технічної підготови самоуправних виборів слід творити українські місцеві, волосні, повітові виборчі комітети. Завдання тих комітетів: допильнувати всіх виборчих чинностей, зорганізувати, повчити і заохотити до участи у виборах всіх виборців.

Кандидатами на радних ставити чесних, свідомих і певних під національним оглядом, характерних і відважних громадян.

Ми йдем у виборчу боротьбу:

За права української мови в самоуправі!

За самоуправних урядовців української народности!

За свобідне буджетування самоуправи!

За ощадну господарку громадським добром і майном!

За розбудову суспільної опіки і народнього здоровля!

За культурний і господарський розвиток громади, волости й повіту!

ЗА ЕКЗЕКУТИВУ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНО-ДЕМОКРАТИЧНОГО ОБЄДНАННЯ:

Василь Мудрий, голова. — Д-р Франц Свістель, генер. секретар.

Що писало „Діла" 50 років тему.

Середа, 2. січня 1889.

АНІ СЛОВА ПРО ПОЛІТИКУ.

Берлін, 2. січня. Цісар в новорічній промові не згадав ані словом про політику.

МИР МОЖНА ВТРИМАТИ.

Рим, 2. січня. В новорічній промові сказав король Гумберт, що мир дасться утримати, бо до того змагають усі держави.

МОРОЗ І СНІГОВІЯ.

„Латинський новий рік приніс нам тріскучий мороз і досить дошкульну сніговицю. Ми, львовяни, що нам кожного дня раненько сніг з тротуарів зсувають, можемо кепкувати собі зі сніговії, але що то діється по залізничих шляхах? З усіх сторін повідомляють залізничі управи, що сніг засипав шляхи. Це немилі вістки ані для управ залізниць ані для тих людей, що перед ними стелиться дорога — ось хочби для русинів перед Різдвом. Але годі нам тратити надію — вже нинішнього дня, хоч мороз сильний, але не дує і не мете, — бодай у Львові".

Збори Кооперативного Союзу Карпатської України.

Як подає Карпатоукраїнське Пресове Бюро, 25. грудня 1938. р. відбулись надзвичайні збори „Краєвого Дружественного Союзу", що свою централю евакував з Ужгороду до Севлюша. На загальних зборах, на яких головував сенатор д-р Едмунд Бачинський, було дуже багато учасників, не зважаючи на важкі комунікаційні відносини. Зі звіту урядового комісаря директора Августина Лавришина виходить, що на території Карпатської України залишилося зі 194-ох кредитових товариств і збіжевих кас 144, під мадярську владу перейшло 50, з того недіяльних або в ліквідації 8. Споживчих кооператив було до віденського арбітражу в Карпатській Україні разом 183, з того залишилося 109, у мадярській займанщині опинилось 79. У справі розділення активів і пасивів відбудуться переговори з мадярським осередком кооператив „Орсаґош Кезпенті Гітелсеветкезет" і товариством „Гандя".

Звіт директора Лавришина одноголосно принято, опісля також одноголосно вибрано новий 12-членний виділ з кооперативних працівників.

І. Клемпуш поставив внесок, щоб урядовою мовою була виключно українська мова. Цю справу передано звичайним зборам, які скличуть на весну.

ДЕРЖАВНІ ПРАПОРИ.

(ВУ) Як подає українська закарпатська преса, підчас державного свята у Терешві не вивісили державного (жовто-блакитного) прапору на місцевій школі, з вини управителя школи, москвофіла. Часописи стверджують, що деякі школи ще дотепер не закупили державних прапорів.

СССР звільнить 6-ох польських громадян з вязниць.

Як подає преса, на основі польсько-совітського порозуміння, зі совітських вязниць випустять 6-ох польських громадян, здебільша жидів. На лінії Київ—Шепетівка—Здолбунів урухомлять експрес. Совітський уряд дозволив заложити в Києві окремий польський цвинтар.

Смерть Романа Дмовського.

В ночі на 2. січня помер у Роздові коло Ломжі у 75-ому році життя відомий керманич польської ендецької партії, Роман Дмовський.

Дмовський — уроженець Варшави. В 1906. році був послом до II-ої російської Думи і головою Польського Клюбу. Підчас війни стояв на чолі польського Комітету Народового в Парижі, в 1919 р. як польський делегат підписав версальський мировий договір. У рр. 1919—22 Дмовський був послом до варшавського сойму, а 1923. міністром закордонних справ в уряді.

Одначе діяльність Романа Дмовського позначилась і полишила більші сліди в публіцистиці як у політиці. На сторінках усієї народово-демократичної преси Варшави, Львова та Познаня — в передвоєннім та повоєннім часі — появилась ціла маса статтей і розвідок Дмовського на теми актуальної польської політики, але найбільш відомі з його писань дві праці: „Думки новочасного поляка" та „Німеці, Росія і польська справа". Зокрема перша з названих праць була наче політичним евангелієм польської народової демократії та інструктивною програмою польського націоналізму передвоєнного часу. Дмовський, як і вся виховувана й вишколювана ним партія, був з переконання політичним русофілом та ворогом українських національних змагань.

Польські народові демократи тратять у покійнику визначного, рухливого та простолінійного провідника, безперечно одного з найвизначніших поляків у новіших часах.

—о—

Велика українська манифестація у Воловому.

Пресове Бюро Карпатської України повідомляє, що у Воловому відбулася заповіджена манифестація Філії Української Народньої Ради та „Карпатської Січи" волівської округи. **В цій манифестації взяло участь понад 10.000 громадян. Центральну владу репрезентував міністр Юлій Ревай, шеф пропаганди д-р Володимир Комаринський, секретар премієра ред. Іван Рогач та голова Української Народньої Ради Федір Ревай.**

Імпозантний похід пройшов вулицями на цвинтар, щоб віддати поклін борцям, що за рідні державу полягли в боротьбі з виверсантами. В поході несено 36 прапорів ріжних організацій.

На цвинтарі відправлено панахиду, до якої станули 9-ох греко-католицьких і 3-ох православних священиків. Опісля промовив о. Микола Желтвай, згодом д-р Йосиф Дуликевич, дальше міністр Ю. Ревай, який м. ін. сказав: „Між державами нашої федерації зявилася нова країна — наша. Мала це держава — але її влада доложить усіх зусиль, щоб направити всі кривди, заподіяні українському народові в минулому. Всі працюватимемо спільно й однодушно. Але найважніше в нас це те — що нема у нас партій". Дальше промовляв голова Української Національної Ради Федір Ревай, закликаючи всіх єднатися під прапором Української Національної Ради. Від „Карпатської Січи" промовив ред. Іван Рогач, що відобрав присягу від „Січи". Закінчено це свято відспіванням національного гимну.

На спільному обіді, що відбувся опісля, д-р В. Комаринський підніс тост за майбутнє держави й підкреслив, що в цій важкій порі всі повинні твердо стояти на своїх становищах. Опісля промовляли представники війська й жандармерії, дальше о. декан Е. Мусянович, що двацять років співпрацював з москвофілами. Він заявив, що священик не може йти проти справжньої волі та змагань народу, бо тоді він не зуміє виконати обовязків душпастиря.

„НОВА СЦЕНА" В ДЕНЬ УРОДИН ОЛЕСЯ.

Український державний театр „Нова Сцена" вшанує уродини О. Олеся виставою його песи „Над Дніпром" у день, коли поет покінчить 60. рік життя. Опісля цей театр виставить ще кілька пєс та вибереться на провінцію, м. ін. на українські землі у Словаччині.

—о—

АРСЕНАЛ У МАДРИДІ ВИЛЕТВ У ПОВІТРЯ.

В середмісті Мадриду вилетіли в повітря два великі склади муніції, що їх збудували червоні. Число жертв покищо невідоме. Але буде мабуть кількасот убитих. Є думка, що це акт саботажу.

НОВИНКИ.

ВІВТОРОК

3

Ст. ст. 21. грудня 1938. Юліянії.
Лат. Геновефи.
Сонце: схід — 7.23, захід — 15.34.
Місяць: схід — 14.04, захід — 5.03.

Завтра: Середа.
Ст. ст. 22. грудня 1938. Вмч. Анастасії.
Лат. Тита, Ізабелі.
Сонце: схід — 7.23, захід — 15.35.
Місяць: схід — 15.04, захід — 6.09.

— **Передсвиточний Ярмарок** Кружка ім. Ганни Барвінок, відбудеться 3. січня 1939 р. Жертви просимо складати в шкільній домівці при вул. Мохнацького 12. Всі Пані роблять свої передсвиточні закупи на Рідно-Шкільнім Ярмарку. Початок в год. 10-ій. — **Старшина Кружка ім. Ганни Барвінок.** 3100 1—2

— **У довгі зимові вечорі** маєте добру нагоду довести Ваші світлини до порядку. Модерні німецькі фотоальбоми на складі тільки в єдиній українській фотокрамниці Екомп, Львів, вул. Сикстуська 29. Тел. 203-30. 1639 —?

— **З технічних** незалежних від нас причин, ілюстрований журнал „Ми і Світ" вийде по Різдвяних Святах. **Редакція.** 5

— **Ялинки і рибу „Рідної Школи"** продають на пл. Юра, крім цього всі гнізда Рідної Школи у Львові продають ялинки і приймають замовлення на рибу.

— **Найважнішою** умовиною вдатного печива є вжити порошок найкращої якости. Порошок до печива, ванілін, цукор та олійки і аромати „Ароза" втішаються признанням найкращих наших господинь.

— **Програма карпатоукраїнських радієвих авдицій.** Карпатоукраїнська пресова служба повідомляє, що від тепер слов. радіовисильні надаватимуть українські авдиції в таких год.: І. Інф. комунікати. В будні дні: огляд преси в год. 7.20, комунікати пресової служби в год. 12.55, 16.05, 19.00, 22.15. В неділі й католицькі свята: огляд преси в год. 12.20, комунікати пресової служби в год. 19.00 та 22.15. II. Програмові авдиції: в неділю 14.30—15.15, у вівторок 18—18.20, в четвер 15.45—16.10, в суботу 18—18.25.

— **Українські радіоавдиції з Відня.** Вже від 25. грудня 1938 р. радіовисильня у Відні надає щодня в год. 19.50 (7.50) вечором вістки в українській мові.

— **Дивні заборони.** Золочівське староство заборонило читальні „Просвіти" в Олеську-Теребежах і кружкам „Р. Ш." в Олеську-місті та Почапах уладити 19. грудня в дні св. Миколая відповідні імпрези. Читальням у Белзці та Вороняках не дозволило уладити ювілейних свят „Просвіти". Вкінці заборонило теж ювілейну академію в честь І. Котляревського, що мала відбутися в Золочеві дня 22. м. м. заходом Т-ва „Молода Громада".

— **Чотири нові костели.** „Всхуд" повідомляє, що недавно посвячено новий костел в Ренові коло Залозець. В найближчому часі посвятять новозбудований костел у Чистопадах коло Залозець. Крім того докінчують будову костелів у двох інших наших селах.

— **Зїзд польських осадників** відбувся на днях у Скалаті при участи 50 делегатів. Скалатський староста м-р Рутковський підкреслив у своїй промові, що уряд щиро опікується осадниками. Виявом цієї опіки є фінансові полекші і створення зразково загосподарованих та розміщених нових осель. Уряд не буде вже вести дикої парцеляції. Вкінці закликав осадників, щоб зорганізувались у своїй становій організації „О. Т. Р.", щоб піднести свої господарства. („Всхуд").

— **Польська організаційно-кооперативна праця в Підгаєччині.** На терені підгаєцького повіту є тепер 48 „кулек рольнічих", 31 крамниць „кулек рольнічих" і дві філії, одна споживча кооператива в Горожанці і дві кооперативні пекарні: в Золотниках і в Лечівці. Крім того О. Т. Р. працює інтенсивно над створенням нових польських станиць у Підгаєччині. („Всхуд").

— **5.000 нових учителів.** „Гонєц Варшавскі" (ч. 357) з 30. грудня 1938 р. повідомляє, що новий буджетовий прелімінар Польщі на 1939-40 р. передбачує дальше збільшення учительських етатів у державному шкільництві на 5.000.

— **Краєва хроніка.** Недалеко двірця у Зборові знайшли тіло вояка Павла Добрецького зі Залозець. Слідство виявило, що Добрецький вертався з відпустки до Тернополя і сів у Зборові помилково до поїзду, що їхав до Львова. Зорієнтувавшись Добрецький вискочив на закруті перед найближчою стацією але так нещасливо, що дістався під поїзд і згинув.

— **Крадіж і підпал у кооперативі.** До кооперативної крамниці в Застіночі пов. Теребовля закралися невідомі злодії в ночі з 24. на 25. грудня 1938 р. Злодії забрали тютюн, горілку і деякі мисні вироби. Всі інші товари поскидали на середину крамниці, облили нафтою і підпалили. Втікаючи злочинці замкнули за собою двері так, що ввесь товар у кооперативі згорів, заки люди дістались до середини. Шкода сягає понад 2.000 зол.

— **Таємне самогубство.** До землевласника П. Мірковича в Розважі пов. Здолбунів прибув на днях невідомий мужчина, з яким Міркович відбув кількагодинну нараду у своїм кабінеті. Про що оба розмовляли — невідомо. По розмові з невідомим гостем Міркович вийшов з кабінету до сусідньої кімнати і вистрілом з револьверу в серце відобрав собі життя. Таємний гість пропав без сліду. Міркович був москалем і перед війною виконував обовязки губернатора вороніжської губернії як російський генерал.

— **Велику пашпортову аферу** викрила варшавська поліція. Головним героєм пашпортової афери є самоуправний урядовець Владислав Маліновіч з одного містечка, який продавав пашпорти в ціні від двох до пятьох тисяч золотих чужинцям, що їм кінчився речинець побуту в Польщі. Аферу викрила поліція припадково притримавши виселеного з Німеччини жида Гіршгорна, якому скінчився побут у Польщі перед двома тижнями. Якеж було здивування поліційних агентів, коли Гіршгорн вилегітимувався польським документом тотожности. Енергійне слідство довело до арештування Маліновича, який приїхав до Варшави, щоб відобрати ще 2.000 зол. за вироблення пашпорту. Одночасно поліція арештувала інших членів ватаги, які фальшували пашпорти.

— **Два чеські часописи** „Праске Новіни" і „Право Ліду" перестали виходити з днем 1. січня ц. р. Перший з них був офіційним органом б. чеського уряду і виходив 259 років, другий був органом б. чеської соціял-демократичної партії і виходив 49 років. У Берліні перестав виходити щоденник „Германія" по 68-ох роках іствування.

— **Велитенські склади наркотиків у печері.** Єгипетська поліція викрила, що від довшого часу ціни на наркотики в потайній торговлі постійно падали. Це був найкращий доказ, що торговці наркотиками нагромадили велику кількість товару. І дійсно по довших розшуках поліція викрила в горах Мукатам кривку торговців наркотиками. По довшій боротьбі поліція схопила членів ватаги Агмеда Савді, який торгував наркотиками. У просторій печері, уладженій вибагливо, поліція знайшла великий склад героїни, опію та інших наркотиків.

— **Тайфун на Филипинах.** Острів Панай, що належить до филипинського архипелягу навістив тайфун і заподіяв великі шкоди. Хвилі гірської ріки зірвали гать і затопили місцевість Калібо і сусідні оселі. Майже 15.000 осіб залишилось без даху над головою, а понад 500 затонуло.

— **Велитенська пожежа** в Галаці знищила зовсім залізничі варстати. Від пожежі потерпіла доволі кооператива і банк залізничників. Шкоди сягають до 10 мілїонів леїв.

— **Софія відтята від світа.** Внаслідок сильних морозів залізнича комунікація між Румунією і Болгарією перервана. До Софії не доходить пошта зі середущо-европейських країв уже від 5-ох днів.

— **Велику аферу** викрила поліція в Букарешті та арештувала купця Пашофа й адв. Йону Доброго за міліонові обманства. Оба арештовані пустили поголоску, що Пашоф дістав по своїй покійній теті в Болгарії міліонову спадщину. Одночасно сфальшували чек, наданий в Софії, щоби здобути більше довіря своїх жертв.

— **Колегія кардиналів** по смерти кард. Каковського складається з 62-ох членів, між якими є 35-ох італійців і 27 чужинців. Зпоміж чужинців французи мають 6-ох кардиналів, німці 4-ох, еспанці трьох, північні американці трьох, інші народи по одному кардиналові. Українці не мають від смерти кардинала Сильвестра Сембратовича ні одного кардинала і то вже від довшого часу. В 1938 р. померло сімох кардиналів. За часів понтифікату папи Пія XI. померло 73-ох кардиналів, з того 24-ох, яких призначив теперішний св. Отець. В 1938 р. папа Пій XI. не іменував ні одного кардинала. Останнє засідання консисторії у справі вибору кардиналів відбулося ще 13. грудня 1937 р. У 1938 р. Апостольська Столиця зліквідувала своє дипльоматичне представництво у Відні по прилученні Австрії до Німеччини, але одночасно відкрила нову нунціятуру в Еквадорі. Крім того румунське посольство при Ватикані перемінено на амбасаду. Далі Апостольська Столиця збільшила число апостольських делегацій відкриваючи нову у В. Британії. Зпоміж 261 папів лише 17-ох осягнуло або й перевищило роки понтифікату папи Пія XI. Св. Отець скінчив 31. грудня 1938 р. на папському престолі 16 років, 10 місяців і 25 днів.

— **Німецькій молоді не вільно ні курити ні пити.** Провідник німецької молоді Бальдур фон Ширах заборонив курити: хлопцям до 18 року життя, дівчатам до 21 року життя. Бальдур фон Ширах безпосередньої заборони не видавав, лише підкреслив, що молодь повинна наслідувати особисте життя канц. Гітлера, який — як відомо — ні не пе ніяких алкогольних напитків ні не курить.

Посмертні згадки.

О. Іван Костек, гр.-кат. парох-ювилят Нового Села, пов. Любачів, голова всіх місцевих культурно-освітніх та господарських установ, принявши Найсвятіші Тайни упокоївся в Бозі 27. грудня 1938. р., проживши 79 літ трудящого життя. Похоронні обряди під проводом 12 священників та при участи великого здвигу народу відбулися 29. грудня 1938. р. в місці. В. Й. П.!

Василь Семенюта, бувший старшина Армії УНР. і б. редактор „Сина України", помер 2. січня 1939. р. у с. Квасові на Волині. В. Й. П.!

—o—

Дописи.

ГОРОДОК.

Не чотирьох, але пятьох українських радних у Городку. В 285. числі „Діла" подано помилково, що у країні в Городку мають люди 4 мандати, поляки 14, жиди 6. В дійсности українці здобули 5 мандатів, а по з округи ч. II (Львівське Передмістя) 2 мандати, з округи ч. IV (Заставське передм.) 2 та з округи ч. V (Черлянське передм.) 1 мандат. Виборчі комісії відтиснули у нас людей від голосування. Понад 330 українських виборців, управнених до голосування, не вписано на виборчі лісти. У двох округах, а саме: ч. I (місто) і ч. III (Жидівське місто) голосування не було. В місті уневажнено українську лісту та дві польські. Таким чином увійшло до ради 7 радних поляків та 1 жид. З округи ч. III ввійшло без вибору 3-ох жидів. Поляки заключили у нас компроміс з жидами. Українці йшли окремо разом з москвофілами і виставили тільки одну лісту. Остаточний наслід виборів такий: поляки 14 мандатів (7 без голосування, 7 з вибору), жиди 5 мандатів (4 без голосування, 1 з вибору), українці 5 мандатів (всі з вибору). Радними вибрані: Михайло Цуановський, Михайло Цап, Іван Цап, д-р Семен Ковелюк та Григорій Борис. Проти уневажнення української лісти в [illegible] окрузі внесено виборчий протест. У порівнанні з попереднім станом це успіх, бо в попередній раді було лише 4-ох наших радних, з цього двох каданів.

Святий Миколай бідній дітворі в Городку. Подібно як минулими роками улаштовано 10. грудня 1938 р. святомиколаївську виставу для дітей з роздачею дарунків. Виставу підготовила „Українська Захоронка" в Городку при співучасти місцевого Кружка „Рідної Школи" та співпраці пань зі „Союзу Українок". За зібрані від громадянства добровільні датки закуплено для бідної дітвори Городка дарунки: теплі [illegible] взуття, платочки і т. п. Вистава відбулася в салі „[illegible]" в год. 4-тій для дітвори, в год. 7-мій для старших. Св. Миколай роздав крім більших дарунків для [illegible] ще й дрібні дарунки зі солодощами і багато [illegible] та дитячих журналів, з чого діти були дуже вдоволені. Обдаровано майже 50 дітей не числячи дрібних [illegible]. Українському громадянству Городка, а [illegible] панам, які причинилися до влаштування цієї імпрези належиться признання. Розрадувані обличчя обдарованої бідної дітвори були найкращою подякою для [illegible] громадян, які про них не забули.

Академія в честь Пречистої Діви Марії. [illegible] Українського Католицького Союзу в [illegible]

торжества в 950-ліття хрищення України відбулася в день Непорочного Зачаття Пр. Д. Марії 22. грудня 1938 р. ювілейна академія в честь Божої Матері. Вступне слово виголосив адв. Клим Карачевський, в якому представив історію почитання Богоматері в нашому народі. На чергові точки академії склалися продукції мішаного хору під управою п. Евстахія Мельника та деклямації. Мішаний хор відспівав католицький гимн „О спомагай нас" і „Пречистая Діво Мати" — Кошиця, „Під захистом Святої Діви У. Кравченко — віддеклямувала п. Марія Левкович. З черги хор відспівав „При шелесті стягів і лент" — Кудрика і псалом „Доколі Господи" Лисенковича. На цьому скінчилася перша частина академії. У другій частині відспівав хор 1) „За ясною звіздою" — Ярославенка та 2) „Ой зійшла зоря" — дума про Почаївську Божу Матір в опрацюванні Леонтовича. Опісля Данило Закидальський з чуттям віддеклямував вірш Дурбака „Під Христовим прапором". Вкінці хор відспівав пісню „Слава героям". Академію закінчено відспіванням національного гимну. Академія відбулася в год. 5-тій і 7-ій вечором. Сцену прибрали СС. Служебниці ПДМ. На блакитному тлі посередині стояла статуя Богоматері в скалі. Хорові точки виконані бездоганно. Добір пісень та їх виконання свідчили, що диригент п. Е. Мельник та співаки вложили багато труду в їх підготову. Хор виступив в національних строях. Саля „Поміч" була виповнена вечором інтелігентною публикою.

СТАНИСЛАВІВ.

Святочна академія Марійських Дружин. Минулого четверга влаштували Марійські Дружини з Кольонії-Гірки академію в честь Непорочного Зачаття Пр. Діви Марії. Програма складалася з двох частин. І. часть: 1. Марійський гимн „Станьмо згідно" — Мар. злучені хори. 2. Вступне слово — о. Величковський (Редемпторист). 3. *** „Радуйся світе" — Мар. жіночий хор. 4. У. Кравченко: „Се Мати Твоя" — декл. Д. Кашовська. 5. *** „О Пречиста" — Мар. хор дівчат. 6. *** „О Мати Божа" декл. Турчус Орест. 7. В.Барвінський: Прелюд; Шопен — Berceuse — форт. сольо М. Тимківна. II. часть: 8. У. Кравченко: „Як візія" — збірна декл. дружинниць. 9. *** „Пречиста Діво" — Мар. жіночий хор. 10. У. Кравченко: зі збірки „Карітас" — декл. В. Погрібний. 11. Едвард Льольо: —Symphonie Espagnole Шуберт „Аве Марія" — скр. сольо О. Бойківна. 12. *** „До стіп Твоїх" — міш. Мар. хор. 13. „Молитва дітей". Хор був під проводом проф. Недільського і п-ни Д. Кашовської. Програма була виконана дбайливо, але була трохи за довга. На академії був приявний Преосв. Лятишевський. Громадянство зібралось численно.

Рідношкільна анкета. В четвер 22. п. м. відбулася в салі „Нар. Торговлі" рідношкільна нарада, що її скликав рідношкільний комітет. Відкрив нараду голова кружка „Р. Ш." ім. М. Шашкевича дир. К. Вісновський і покликав до президії представників передмість та міста. З черги інж. І. Семинчук та м-р Кушнір виголосили реферати, над якими розвинулась довга й річева дискусія. Інж. Семинчук ясно змалював фінансові клопоти, звязані з удержанням шкіл, м-р Кушнір говорив про ідеольогічний напрям „Р. Ш." Оба референти порушили цілу низку преважних та актуальних справ, вияснили матеріяльний стан шкіл „Рідної Школи" та взивали до більших жертв, як досі. „Рідна Шк." мусить у короткому часі зібрати 11.000 зол., бо інакше грозить замкнення шкіл. Не хочемо навіть на хвилинку думати про те, що станиславівське громадянство допустилоб до такого скандалу! 11.000 зол. Станиславів може дати „Р. Школі" за один день! Треба лише, щоб громадянство зрозуміло й відчуло вагу хвилини. І тому ми віримо, що станиславівське громадянство зрозуміє заклик „Р. Ш." та з нагоди Різдва Христового її щедро обдарує. Бо не можемо весело святкувати тоді, коли не сповнимо обовязку, не можемо весело їсти куті, коли рідношкільне вчительство дістало в грудні платні за... вересень. Річеві й надзвичайно поважні наради закінчились ухваленням низки резолюцій. Текст їх такий: Українські громадяни м. Станиславова, зібрані на рідношкільній нараді 22. XII. 1938, довідавшися про невідрадне матеріяльне положення українських шкіл: 1) накладають на український загал обовязок жертвувати більші суми з нагоди Різдва Христового, суми, які відповідалиб гідности українця і були доказом української моральної сили та зрілости; 2) закликають усіх українців м. Станиславова, які досі не є членами „Р. Ш.", стати негайно її членами; 3) накладають на членів „Р. Ш." обовязок співпрацювати зі старшиною кружка „Р. Ш." та на кожному місці, при кожній нагоді приєднувати членів рідношкільній організації. Віримо, що ухвалені одноголосно резолюції станиславівське українське громадянство зреалізує. **В. Л.**

Спорт.

ЧОРНІ — УКРАЇНА 8:1 (0:0, 4:1, 4:0).

Перший виступ гаківкарів України, який відбувся в неділю 1. ц. м. вечором, закінчився несподівано високою програною дружини чорно-червоних. Бо хоч у перемогу над рівномірною у всіх лініях Чорних може й важко було думати, то мабуть ніхто теж не сподівався що чорно-червоні почнуть сезон із такою щедрою пайкою воріт у свою некористь.

Наші гаківкарі мають на своє оправдання факт, що недільний метч був не лиш першими змаганнями в сезоні, але і першим справжнім тренінгом (бо гаківкарі України відбули лиш кілька внутрішніх тренінгів), тоді як Чорні мали за собою дві закордонні важкі стрічі та одну стрічу з закордонною дружиною у Львові. Значить, Чорні грали 4 змагання, коли Україна щойно перші. Тому теж на підставі цих змагань годі вже подати повну характеристику наших змагунів. Незле заграли вони першу терцію, фатально другу. Чотири голі стратили гаківкарі чорно-червоних теж у третій терції, одначе ці ворота не були вже вислідом переваги Чорних, як у другій терції, лиш із тактичних причин, коли майже ціла дружина кидалася у протинаступ, щоб зменшити невдачу й мимоволі збільшувала її. Все таки мусимо признати, що деякі грачі, зокрема перша лінія напасників під кінець розкрутилися на добре й нераз загрожували воротареві Чорних.

Назагал ціла дружина України не виказує навіть половини тієї форми, що в минулому році. Зокрема перший напад розчарував, в якому один Дацьо II у 100% вдоволив. Краще списався як цілість (зокрема в І. терції) другий напад. Дацьо на обороні як завжди певний, Липинський задовільний.

Окрему згадку мусимо присвятити Скрипієві. Той, колись знаменитий, може навіть і найкращий воротар Львова, виявив на недільних змаганнях форму, що його просто компромітувала. У деяких моментах він боронив як за давніх часів, у деяких не знав, що з кружком робити. В кожнім випадку на своє конто він може записати бодай чотири голі.

Одинокі ворота для України здобув із пробою Дацьо II, для Чорних Ступніцький І — 4 (найкращий грач Чорних) Куліґовський 2 та Ясінський II і „Юрковський".

Суддювали: пп. Раніш і Залевський. Видців к. 1000.

ДРОГОБИЧ. **ЛЄХІЯ — ЮНАК 10:0 (4:0, 2:0, 4:0)**

Перший виступ Юнака у зустрічі з львівською дружиною теж випав слабо. Ворота для Лєхії здобули: Труш 4, Ковальський 2, Тирч 2 та Соколовський і Чайковський.

КРАКІВ. **КРАКОВІЯ — СОКІЛ 9:0 (3:0, 3:0, 3:0).**

Турнір у Криниці.

У Криниці почався гаківковий турнір, в якому букарештенський Телефонклюб переміг тім Криниці 4:2 (1:2, 2:0, 1:0).

КАТОВИЦІ. **ББТЕ (БУДАПЕШТ) — ДОМБ (КАТОВИЦІ) 3:1 (2:1, 1:0, 0:0).**

МИСЛОВИЦІ. **ББТ — 09 МИСЛОВИЦІ 6:1 (4:0, 1:0, 1:0).**

ТУРНІР ЗА ЧАШУ СПЕНГЛЕРА.

ДАВОС. До фіналу дійшли дві дружини: ЕГЦ Давос і ЛТЦ Прага. Суддя виключив уже в перших хвилинах гри трьох змагунів ЕГЦ та двох ЛТЦ за надто гостру гру. Все таки Торіяні здобув перші ворота для ЕГЦ. Коли ж згодом суддя виключив ще з леду Малечка (ЛТЦ) чеська дружина вийшла з ледовища й не докінчила гри. Тому переможцем проголошено ЕГЦ Давос. У змаганнях за третє місце Гета-Стокгольм перемогла Оксфорд 17:0 (6:0, 5:0, 6:0). Кінцевий вислід табелі такий: 1) ЕГЦ 8 т. 2) ЛТЦ 6 т. 3) Гета 4 т. 4) Цюріхер СЦ 2 т. 5) Оксфорд 0 т. Найслабшою дружиною був Оксфорд, який програвав у рекордовім відношенні пор. 20:0.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр.

Вівторок 3. І. год. 7.30 веч. „Пані президентова".

Середа 4. І. год. 7.30 веч. „Закохана королева".

Четвер 5. І. год. 7.30 веч. „День без брехні".

Театр Різнородностей.

Вівторок 3. І. год. 7.30 веч. „Пан Ламбертіє".

Середа 4. І. вистави нема.

Четвер 5. І. год. 7.30 веч. „Пан Ламбертіє".

Український Театр ім. І. Котляревського.

САМБІР:

2. І. Кирка в Льолею.

Зі Самбора їде театр до Дрогобича.

Український театр Йосифа Стадника (сеніора).

ЗБОРІВ:

3. І. Хам.

4. І. Казка старого млина.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

СОКАЛЬ:

4. І. Пісня Бескиду.

5. І. Мазепа.

7. І. Гетьман Полуботок.

8. І. Сорочинський ярмарок.

МОСТИ ВЕЛ.:

9. І. Безталанна.

10. І. Пісня Бескиду.

11. І. Сорочинський ярмарок.

12. І. Гетьман Полуботок.

ЖОВКВА:

13. І. Безталанна.

14. І. Пісня Бескиду.

15. І. Сорочинський ярмарок.

16. І. Невольник.

17. І. Гетьман Полуботок.

ЛЬВІВ, салі Нар. Дому:

18. І. Дай серцю волю.

19. І. год. 4. Сорочинський ярмарок.

19. І. год. 8.15 Невольник.

20. І. Наталка Полтавка. Свят. вистава.

КІНА.

АПОЛЬО: „Сигнали".

АТЛЯНТИК: „Боротьба за щастя" (Еррол Флин, Беті Девіс).

БАЛТІК: „Пані Валевська".

ВАНДА: „Жінки над пропастю" „Факір ч. 13".

ҐРАЖИНА: „Робин Гуд".

ЕВРОПА: „Невільнича серце".

ЕМПІР: „Бравура".

КАСІНО: Норма Ширер як „Марія Антоанета".

КОПЕРНИК: „Смотрик".

МАРУСЕНЬКА: „Остання бригада".

МЕТРО: „Грішний Біл", „Пратер".

МІРАЖ: „Розалія".

МУЗА: „Золотоволоса".

ПАКС: „Королева передмістя", „Алі Баба і 40 розбійників".

ПАЛЯС: „Циганка".

РАЙ: „Друга молодість".

РІЯЛЬТО: „Марко Польо".

РОКСІ: „Професор Вовчур".

СВІТ: „Бастер Кітон як мільйонер", „На грані життя".

СВЯТОВИД: „Циганські романси".

СТИЛЕВЕ: „Вязниця без крат" і ревія.

ТОН: „Погоня", „Жертви великого міста".

УТІХА: „Буревій" і ревія.

ХИМЕРА: „Три гільзи!" („Люмпаци вагабундус").

ФОТОПЛЯСТІКОН:

(пл. Марійська)

„Свята Земля".

ФОТОПЛЯСТІКОН „СВЯТОВИД":

(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Кайм і Син)

„Палестина: Єрусалим, Тель-Авів, Гайфа, Тиверіяда, Вифлеєм".

...СЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 3. січня 1939.

7.00 Ранішній дениик, 7.15 Музика з пл., 8.00 Орх., 8.50 Ранішні вістки, 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева муз., 14.00 Серед жінок: Карнавал і мода, Пісні, 14.30 Муз. з пл., 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Звірі різних частин світа, 15.15 Техн. скринька, 15.30 Сальон. орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вістки, 16.25 Фін.-госп. актуалії, 16.30 Форт., 16.55 „Во-лямо — острів черців", 17.05 Віоля да Гамба, форт., 17.30 З піснею по краю, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Програмова резерва, 18.15 Для села: Чому рільні господарства повинні плекати волокнисті ростини, Суспільна хвилина, 18.30 Муз. для робітників, 19.00 Орх., гітара, спів, 20.35 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 „Цвильов" говорена повість, 21.15 „Манфред" драм. поема Байрона з музикою Р. Шумана, 22.15 Танк. музика, 22.53 Інформ. авдиція, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення льокальної програми.

Середа, 4. січня 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Добридень наймолодшим: „На санках" оповідання та пісеньки, 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева муз., 14.00 Су-

ти, концерт орк., 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Як то було на балю у прабабуні: Концерт для молоді, 15.30 Орк., 16.00 Пополудневий денник, 16.05 Господарські вістки, 16.20 Охорона дітей та молоді перед сучасним, 16.35 Віол., 16.58 Авдиція Союзу ККО, 17.00 Пісні на [illegible] тому 20 літ, 17.15 Солісти: скрипка, [illegible], 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 „Заспаний меч“ авд. для дітей, 18.20 Гутірка про мову, 18.40 Мандрівка до міста чи розвиток села, 19.00 „Поїзд у невідоме“ у вик. орк., пісеньки, форт., саксофон, 20.35 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Оповідання про Шопена: Мазурки, форт., 21.45 „Ципльоп“ гуморес. повість, 22.00 Спортові вістки, 22.05 Танц. музика, у перерві в год. 22.40 [illegible], 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення львівської програми.

Четвер, 5. січня 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Популярна музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Концерт [illegible], 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Приятели Мовглія Жабки, гутірка для молоді, 15.15 Клопоти та ради: „Не маю на вiщо часу“, 15.30 Музика, орх., обой, скрипка, 16.00 Пополудневий денник, 16.05 Господарські вістки, 16.20 Фейлетон, 16.35 Вокальні дуети: сопран, мецосопран, 16.55 [illegible] моди, фейлетон, 17.10 Із творів львівських композиторів: Авг. Браун і Род. А. Браун, скрипка, форт., 17.45 Шляхом Баторія і [illegible], 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Для села: Навози, продуковані у рільному господарстві, авг. інж. Мих. Задвірний, Комунікат Рільн. Т-ва, Музика з пл., 18.30 Життєписи інструментів: Органи та перкусія, 19.00 Розр. концерт: спів, концерт: спів, скрипка, сальон. орх., джаз, форт., 20.35 Веч. денник, метеорольогічні вістки, сніговий комунікат, спорт, програма на завтра, 21.00 Відгуки, 21.10 Музика з пл., 21.30 Театр Уяви: „[illegible] Годісар“ оповідання Бальзака, 22.02 Спортові вістки, 22.07 Форт. рецитал Ал. Бросіні, 22.25 Театр. огляд, 22.35 Літературний вечір, 22.55 Огляд преси, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 3. січня 1939.

БЕРЛІН 17.30 Португальська молодь, 18.00, 19.45 Веселі мельодії, Вечірній гомін, 20.10, 21.00, 22.00 „Сільський цирульник“ оп. Россіні. БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, 22.15 Нар. музика, БЕРОМІНСТЕР 20.45 Два фортепіяни, 22.10 Вагнерові твори, БУДАПЕШТ 12.10 Орх., 13.30 Циг. музика, 18.35 Форт., 19.25, 20.00 Нар. пісні, 21.10 Військ. орх., 22.00 Квартет а-дур [illegible] на смички. БРЮСЕЛЯ ФР., 21.00, 22.00 „Заблукана вівця“ оп. [illegible]. ВІДЕНЬ 18.15 Пісні Р. Штравса, тенор, 19.45 Болгарське оповідання, 20.55, 21.00 Концерт професорів муз. академії, 22.35 Легка і танц. музика. ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Дитячі пісні, 18.30 Пісні, 18.45 Два форт., 19.15 Муз. при [illegible], 21.10, (після комунікату) Симф. концерт, дир. [illegible], 22.30 Форт. твори Гріґа, ЛІЛЬ 21.00 Пісні й арії. МІЛЯНО 17.15 Танц. муз., 20.30 Орх., 21.00, 22.00, 23.00 „Дон Карльос“ оп. Верді. ПРАГА 15.15 Серенада Чайковського на смички, 21.00 Симф. концерт, РАДІО ПАРІ 18.05 Легка муз., 19.15 Форт., 21.15, 22.00 Камер. музика, РИМ 17.15 Орх. музика.

Середа, 4. січня 1939.

БЕРЛІН 17.00 Тріо ес-дур Брамса, 18.00, 19.00 Веселі мельодії, 20.45, 21.00 Симф. концерт, БІЛГОРОД 20.00 [illegible], 21.00 Вок. [illegible]. БУДАПЕШТ 17.00 Орх., 18.55 Циг. музика, 19.30, 20.00, 21.00, 22.00 Опера. ВІДЕНЬ 12.00 Орх., 16.00 „[illegible]“ вес. програма, 18.30 Вес. альпейський вечір, 19.25, 20.00, 21.00 Симф. концерт. ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Дитячі пісні, 20.10 Нова нім. музика на духові інстр., 22.30 Квартет на флет і см. Моцарта. ЛЮБЛЯНА 22.15 Швайц. нар. пісні, МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 19.30 Розр. музика, 21.15, 22.00 Квартет. ПРАГА 15.15 Орх., сол., 18.30 Сальон. квартет, 21.30 Квартет ес-дур Шуберта. РАДІО ПАРІ 18.05 Легка музика, 21.15 Пісні, 21.30 Форт., 22.00, 22.00 Розр. вечірня програма. РАДІО РОМАНІЯ 21.15 Твори Чайковського, РИМ 17.15 Форт., 19.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Люнатичка“ оп. Белліні, СТОКГОЛЬМ 17.05 Нар. мельодії.

Четвер, 5. січня 1939.

БЕРЛІН 17.10 Англ., шотл., ірлянд., амер. нар. пісні, 18.00 Розр. музика, 19.45 Веч. гомін, 20.10, 21.00 Вечір танку, БІЛГОРОД 20.00 Спів, 21.30 Нар. пісні, БЕРОМІНСТЕР 19.55, 20.00, 21.00, 22.00 „Міньон“ оп. Томаса, БУДАПЕШТ 13.30 Орх., 17.30 Форт., 18.35 Циг. музика, 19.25 Віол., 20.00, 21.00, 22.00, 23.00 „Єлисавета“ оп. Гуски, ВІДЕНЬ 10.00 Нар. пісні, 12.00, 16.00, 17.10 Концерт, 18.15 Веселі нар. мельодії, 19.50 Комунікати, 20.10, 21.00 Весела прогулька по Відні, ГАМБУРГ 10.00 Нар. пісні, 15.25 Фільм. і оп. мельодії. ДАНЦІГ 10.30 Для дітей, 19.20, 20.00 Веселі мельодії. ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.15 Спів, форт., ЛЯГТІ 16.00 Легка музика, 17.20 Пісні, 18.20 Скрипка, ЛЮКСЕМБУРГ 22.40, 23.00 Симф. концерт. МІЛЯНО 21.00, 22.00, 23.00 „Іль фіглія дель ре“ оп. Люальді. ПРАГА 15.15 Оп. музика, 19.25 Нар. пісні, 20.05 Концерт, РАДІО ПАРІ 18.05 Камер. музика, 21.15 Скрипка, 21.30, 22.00, 23.00 Симф. концерт, РАДІО РОМАНІЯ 19.00 Церк. музика, РИМ 17.15 Італ.-франц. концерт, 21.00, 22.00 Симф. концерт. СТОКГОЛЬМ 17.05 20.30 Легка музика, 18.00 Музика Кальмана та Легара, 21.30 „Аїда“ оп. Верді, III. дія.

Радіокутик.

ПНЕВМАТИЧНІ ОПОНИ.

У грудні 1888 р. винайшов та опатентував один ветеринар пневматичні отоки для колесної комунікації. Його винахід мав величезне значіння для розвитку скорости наколесної їзди. 19-го п. м. виелало англійське радіо у загальнопрацій програмі авдицію присвячену цьому винахідникові. В ній взявлі взяли участь: донька винахідника, перша людина, яка вжила пневматичних отоків та капітан, мистець у скорій їзді автом.

РАДІОВА ЦЕНЗУРА.

Перед мікрофоном одного з американських радіофонічних товариств у Ню Йорку, виголошував уже від довшого часу, свої пісні гутірки на релігійні теми, загально відомий американський священик, який здобув собі славу „радіового священика“. Недавно закликано його, щоб він віддавав до превентивної цензури всі рукописи своїх гутірок, щонайменше на 24 години перед їх виголошенням. На це „радіовий священик“ не дав згоди та відмовився виконати це „домагання і тоді голова цього радіофонічного тов. не дозволив йому більше промовляти перед мікрофонами тов-а. „Радіовий священик“ демаскував у радіо діяльність жидів та комуністів.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

Львів, дня 3 січня 1939.

1 кг. масла десер. бальок. без оп.	2·85 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	2·90 зол
молоко	17—18 сот.
1 кг. яєць	1·85—1·90 зол

Тенденція на масло зниткова, на молоко слаба, на яйця вдержана.

Оповістка.

Жертви зложені в Адміністрації: для **українських безробітних** зол. 10 м-р Роман Шокв, Бидгош; **на український шпиталь** зол. 20 д-р Роман Патрило, Краків; **на Інвалідів** зол. 20 м-р Гриньох Волод. Катовиці.

Замість повідомлення про наше вінчання, що відбулося дня 18. грудня м. р. у парохіяльній церкві в Варшаві, складаємо 20 зол. для „Рідної Школи“. **Анна з Захарчуків і інж. Мирослав Зафійовські.**

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і вонищах	зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.20

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	зол. 0.10
шукаючі праці	зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 400.—
Остання сторінка 1/2	зол. 200.—
Остання сторінка 1/4	зол. 100.—
Остання сторінка 1/8	зол. 50.—

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj Wydawca: Spółka Wyd. „Dilo“, Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Dilo“, Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький Видає Видавнича Спілка „Діло“ З друкарні Вид. Спілки „Діло“ Львів, Ринок 10.